

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy Ing. Mgr. Martina Jakuba Bruse a soudců JUDr. Jiřího Derfla a JUDr. Martiny Vernerové ve věci

- žalobců:
- a) P. J., narozen X,
bytem X,
 - b) P. K., narozen X,
bytem X,
 - c) P. P., narozen X,
bytem X,
 - d) A. P., narozen X,
bytem X,
 - e) J. V. K., narozen X,
bytem X,
 - f) L. Z., narozen X,
bytem X,

všichni zastoupeni advokátem Mgr. Zdeňkem Honzíkem,
sídlem Rooseveltova 49/16, 301 00 Plzeň,

proti

žalovanému: **Generální ředitel Vězeňské služby České republiky,**
sídlem Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4 – Nusle,

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2021, č. j. VS-237732-10/ČJ-2019-80000L-51ODV,

takto:

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

1. Žalobci se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého právního zástupce domáhali zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2021, č. j. VS-237732-10/ČJ-2019-80000L-51ODV, (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo zamítnuto jejich odvolání a potvrzeno rozhodnutí ředitele Věznice Všehrdy (dále jen „ředitel věznice“) ze dne 25. 9. 2019, č. j. VS-21854-62/ČJ-2018-80000L-PK, (dále obvykle jen „prvostupňové rozhodnutí“). Tímto prvostupňovým rozhodnutím zamítl ředitel věznice žádost žalobců o zaplacení hodin odpracovaných v souvislosti s § 60 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“).

Žaloba

2. Žalobci v žalobě nejprve nastínili, že se ve věci jedná o druhé rozhodnutí žalovaného, když předchozím rozhodnutím žalovaný zrušil rovněž zamítavé rozhodnutí ředitele věznice z důvodu, že ředitel věznice nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Věc byla vrácena řediteli věznice k dalšímu řízení, ve kterém ředitel věznice opět žádost žalobců zamítl, přičemž žalovaný jeho rozhodnutí potvrdil napadeným rozhodnutím. Dle žalobců se po předchozím zrušujícím rozhodnutí žalovaného fakticky důkazní situace nezměnila, a přesto přistoupil žalovaný k zamítnutí jejich odvolání a potvrzení rozhodnutí ředitele věznice. Z provedeného dokazování přitom jednoznačně vyplynulo, že § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru není dodržován, přičemž jej fakticky dodržovat nelze pro nedostatek příslušníků. Žalobcům však jsou přesto z pracovní doby odečítány přestávky na jídlo a odpočinek (dále obvykle jen „přestávky“).
3. Žalobci v žalobě poukázali na skutečnost, že vězeňské prostředí objektů, v nichž se vykonává trest odnětí svobody, je specifickým uzavřeným prostředím, když vyjma eskortní služby se veškeré činnosti odehrávají v uzavřeném prostoru přísně střežených objektů tak, aby nebyl porušen chráněný zájem společnosti a osoby vykonávající trest odnětí svobody byly odděleny od ostatní společnosti.
4. Stejnou problematikou se dle žalobců zabývala rozhodnutí jiných soudů, a to Krajského soudu v Brně sp. zn. 62 Ad 4/2016, Nejvyššího správního soudu sp. zn. 8 As 257/2018 a Městského soudu v Praze sp. zn. 8 Ad 13/2021, přičemž žalovaný se v napadeném rozhodnutí uvedenou judikaturou vůbec nezabýval.
5. Dle žalobců nemůže obstát tvrzení ředitele věznice, který v prvostupňovém rozhodnutí poukazuje na slyšené svědky T., V., H. a B., kteří se ve svých výpovědích vyjádřili tak, že v průběhu služby mají možnost čerpat přestávky a stanoviště opustit, nikoliv být

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

vystřídání. Takové tvrzení je v příkrém rozporu se služebními předpisy a fakticky potvrzuje, že nejen žalobci, ale i jiní příslušníci na strážních a dozorčích stanovištích nejsou za účelem čerpání přestávek střídáni. Příslušníci jsou veleni na stanoviště denním rozkazem vedoucího oddělení výkonu trestu, resp. vězeňské stráže. Pokud příslušník opustí stanoviště, zůstane stanoviště bez dozoru, což je dle žalobců v rozporu nejen s rozpisem strážních a dozorčích stanovišť, ale i se směrnicemi pro výkon služby. Svévolné opuštění stanoviště zakládá naplnění skutkové podstaty trestného činu a ohrožuje bezpečnost věznice i společnosti. Pokud by na daném úseku došlo k mimořádné události, pak by za takový stav odpovídal příslušník, který je na dané stanoviště velen denním rozkazem.

6. Fakticky všichni slyšení svědci dle žalobců potvrdili, že na stanovištích nejsou střídáni za účelem přestávek. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí omezuje na oblast konzumace stravy a fakticky neřeší § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru, nýbrž umožnění konzumace stravy dle odstavce třetího téhož paragrafu, když není možné poskytnout přestávku, což je situace, na kterou poukazovali svědci.
7. Dle žalobců žalovaný svými výroky de facto prohlašuje, že pokud jde příslušník čerpat přestávku, nemusí se zajímat o dění na úseku, kam byl velen, a to ani v případě mimořádné události. Taková představa je však iluzorní a rozporná s právními předpisy i logickým myšlením, neboť příslušník musí být po celou dobu opuštění stanoviště v pohotovosti, když nebyl vystřídán.
8. Základním dokumentem řešícím problematiku výkonu služby je dle žalobců rozpis dozorčích stanovišť, který s naprostou přesností vymezuje dozorčí stanoviště, na nichž je služba vykonávána včetně časového rozsahu výkonu služby. Žalobci vykonávali službu na pozicích dozorců, když byli zařazováni na služební stanoviště denním rozkazem vedoucího oddělení výkonu trestu, jenž musí ve všech bodech odpovídat rozpisu dozorčích stanovišť. V denním rozkaze není ani jediného příslušníka, který by nebyl velen na konkrétní dozorčí stanoviště, a mohl tak provádět střídání jiných příslušníků. Tuto problematiku střídání na dozorčích stanovištích již dle žalobců řešil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 7. 5. 2020, č. j. 9 As 40/2020-78, kterým byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Brně, přičemž Nejvyšší správní soud uvedl, o jaké skutečnosti má být řízení doplněno, kdy kladl důraz na zjišťování stavu, zda žalobci jsou na svých strážních či dozorčích stanovištích střídáni pro čerpání přestávek.
9. Žalobci dále uvedli, že přílohou denního rozkazu vedoucího oddělení výkonu trestu jsou listiny, v nichž se uvádí doba, kdy a které dozorčí stanoviště čerpá přestávku na jídlo a odpočinek. Tato příloha je však v rozporu s rozpisem dozorčích stanovišť vytvořeným ředitelem věznice aprobovaným žalovaným, přičemž v uvedeném rozpise není uveden čas na čerpání přestávek. Ostatně taková přestávka není dle žalobců vedena ani ve směrnících pro výkon služby na jednotlivých stanovištích, ani v knize předání a převzetí služby, když žádné předání a převzetí služby se nekoná. Je-li v rozpise dozorčích stanovišť uvedeno, že služba se vykonává na daném stanovišti například 12 hodin a přílohou denního rozkazu je příslušník na daném stanovišti velen na 12 hodin včetně dvou přestávek, tak výkon služby je na daném stanovišti vykonáván toliko 11 hodin, a hodinu nikdo na daném stanovišti službu nevykonává, což je v rozporu s rozpisem dozorčích stanovišť.
10. Pokud se žalovaný snaží zastírat takovou činnost tvrzením, že příslušník na dozorčím stanovišti je střídán příslušníkem z jiného stanoviště, je dle žalobců zásadním způsobem ohrožena bezpečnost věznice i společnosti, neboť služba není vykonávána na stanovišti jiném.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

11. Žalobci poukázali závěrem na nepřiměřenou délku řízení a zdůraznili, že v jejich případě se nejednalo o plnohodnotné čerpání přestávky na jídlo a odpočinek, nýbrž byla jim poskytnuta pouze přiměřená doba na jídlo a odpočinek dle § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru, kterou však nelze odečítat od doby výkonu služby, jako se tomu stalo v jejich případě.

Vyjádření žalovaného k žalobě

12. Žalovaný se žalobou nesouhlasil a navrhl její zamítnutí. Odkázal na prvostupňové a napadené rozhodnutí, kde jsou dle jeho názoru řádně vypořádány všechny námitky žalobců. Nesouhlasil se žalobci, že bylo prokázáno, že ve věznici není a nemůže být dodržován nárok příslušníků na přestávku na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 zákona o služebním poměru. Naopak dle žalovaného bylo prokázáno, že charakter služby ve Věznici Všehrdu umožňuje přerušit výkon služby pro čerpání přestávky na jídlo a odpočinek a že příslušníci mohou tuto přestávku čerpat dle svého uvážení s přihlédnutím k charakteru prostředí, ve kterém vykonávají službu. Žalovaný nepopírá, že příslušníci jsou omezeni ve svých aktivitách, to ale vyplývá z toho, že vykonávají službu v režimovém prostředí. Omezení však nejsou takového charakteru, aby nemohli čerpat plnohodnotnou přestávku na jídlo a odpočinek.
13. Žalovaný se neztotožňuje s argumentací žalobců, že je pomíjen rozpis strážních a dozorcích stanovišť, a s úvahami ohledně faktické doby střežení stanovišť, střídání a nestřídání příslušníků či porušování interních norem ze strany vedoucího oddělení vězeňské stráže či vedoucího oddělení výkonu trestu. Jednotlivá stanoviště (strážní i dozorcí) jsou rozdělena na pevná a pohyblivá, přičemž toto dělení je zásadní i pro možnost čerpání přestávky na jídlo a odpočinek. V případě pohyblivých stanovišť není povinností příslušníků být na nich po celou dobu výkonu služby, což plyne i z toho, že v některých případech se z nich v rámci plnění služebních povinností příslušníci vzdalují, a to mimo jiné i za účelem konzumace stravy v jídelně. V případě pevného dozorcího stanoviště je nezbytná neustálá faktická přítomnost veleného příslušníka a pro případ čerpání přestávky na jídlo a odpočinek je nutno příslušníka střídat, což bylo v řízení jednoznačně prokázáno, a to i výslechy svědků.
14. Pro řádné čerpání přestávky na jídlo a odpočinek není dle žalovaného podstatné, zda jsou příslušníci ustrojeni do služebního stejnokroje a vyzbrojeni dle směrnic pro výkon služební činnosti. Podstatná je pouze okolnost, zda doba, kterou strávili při odpočinku či jídle, se podřadí pod *přestávky na jídlo a odpočinek* nebo pod *přiměřenou dobu na jídlo a odpočinek*. Vězeňská služba České republiky je bezpečnostním sborem, tudíž není ničím neobvyklým, že její příslušníci jsou ustrojeni do služebního stejnokroje, jak tomu je také u jiných bezpečnostních sborů, např. u Policie České republiky nebo u Hasičského záchranného sboru, jejichž příslušníci se řídí také zákonem o služebním poměru. K tomu žalovaný poukázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2013, sp. zn. 21 Cdo 4446/2011, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2020, č. j. 9 As 40/2020-78.
15. Žalovaný konstatoval, že na povinnost příslušníků zakročit v době čerpání přestávek na jídlo a odpočinek se vztahují obecné povinnosti příslušníků Vězeňské služby České republiky vyjádřené v § 7 odst. 3 a 4 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 555/1992 Sb.“). Žalovaný má za to, že mimořádná událost je nepředvídatelná a nahodilá událost, kterou nelze předvídat v předpokládaném průběhu služby, tedy ani při plánování přestávek na jídlo a odpočinek. Nelze predikovat, kdy k ní dojde. Dle žalovaného nelze přisvědčit Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

argumentaci, že by „čekání“ na mimořádnou událost a případná účast při této mimořádné události měla mít vliv na posouzení, zda příslušníci čerpají přestávky na jídlo a odpočinek, neboť mimořádná událost nespadá pod běžný, a tudíž předvídatelný výkon služby. Na podporu své argumentace žalovaný citoval z rozsudků Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 27. 7. 2018, č. j. 65 Ad 2/2017-79, a ze dne 27. 7. 2018, č. j. 65 Ad 9/2017-53, rozsudků Nejvyššího soudu ze dne 12. 6. 2018, sp. zn. 21 Cdo 6013/2017, a ze dne 26. 2. 2013, sp. zn. 21 Cdo 4446/2011. Příslušník má v době čerpání přestávek na jídlo a odpočinek povinnost zakročit u mimořádné události dle obecné povinnosti upravené v § 7 zákona č. 555/1992 Sb., což však dle žalovaného neznamena, že by byl sankcionován za nezakročení v případě, že by signál o mimořádné události nezachytil, neboť by nebyl v době čerpání přestávky na jídlo a odpočinek na příjmu. V tomto případě by samozřejmě zakročili jiní příslušníci. Dále poukázal na názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2020, č. j. 9 As 40/2020-78, že povinnost příslušníka zasáhnout v případě zcela mimořádných situací nevylučuje sama o sobě možnost čerpat přestávku na jídlo a odpočinek.

Replika žalobců

16. Ve své replice k vyjádření žalovaného zopakovali žalobci svou argumentaci uplatněnou již v žalobě, přičemž poukázali na rozsudek Krajského soudu v Praze ve věci sp. zn. 55 Ad 2/2020 (v replice mylně uvedena sp. zn. 55 Ad 2/2021 – pozn. soudu), ve kterém soud řešil shodnou problematiku Vězeňské služby ČR.
17. Žalobci pak především opakovaně zdůrazňovali, že žádná směrnice pro výkon služby na stanovištích neřeší problematiku střídání na stanovištích, tuto problematiku neřeší ani seznam strážních a dozorcích stanovišť.
18. Pokud žalovaný tvrdí a popisuje ve svém vyjádření vzájemnou zastupitelnost příslušníků na jednotlivých dozorcích stanovištích, pak dle žalobců tímto tvrzením ventiluje sám možnost porušování vlastní interní normy.
19. Žalobci nesouhlasili s argumentací žalovaného, že střežení stanovišť je zajišťováno i jinými systémy, resp. technikou. Pokud by tomu tak bylo a technika by nahrazovala živou sílu, nebylo by dle žalobců nutné zpracovávat seznam strážních a dozorcích stanovišť, v němž jsou stanoveny časové úseky, které zásadně obsazují příslušníci na tyto posty velení.
20. Dle žalobců žalovaný zcela pomíjí rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-107/19 ze dne 9. 9. 2021 týkající se hasiče Dopravního podniku hl. města Prahy, kdy byl shledán postup soudů České republiky rozporným s evropskými směrnicemi. V duchu tohoto rozhodnutí nesouhlasí žalobci s tvrzením žalovaného o nahodilosti a nepředvídatelnosti mimořádných událostí.

Posouzení věci soudem

21. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobci ani žalovaný nesdělili soudu do dvou týdnů od doručení výzvy svůj nesouhlas s rozhodnutím bez jednání, ačkoli byli ve výzvě výslovně poučeni, že nevyjádří-li se v dané lhůtě, má se za to, že souhlas s rozhodnutím bez jednání byl udělen.
22. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během lhůty 60 dnů od právní moci napadeného rozhodnutí ve smyslu § 196 odst. 1 zákona o služebním poměru. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v posuzované věci nebyly zjištěny.

23. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
24. Z předloženého správního spisu soud zjistil, že žalobci podali návrh na zahájení řízení o zaplacení hodin odpracovaných v souvislosti s § 60 zákona o služebním poměru s požadavkem na proplacení neoprávněně odečtených přestávek na jídlo a odpočinek za období od 30. 1. 2015 do 30. 1. 2018. Ředitel věznice vedl 6 samostatných řízení ohledně jednotlivých žalobců, přičemž dne 28. 6. 2018 vydal 6 samostatných rozhodnutí ohledně jednotlivých žalobců, kterými byly žádosti žalobců zamítnuty.
25. Žalovaný v odvolacím řízení spojil věci všech žalobců do jediného řízení, přičemž rozhodnutím ze dne 12. 11. 2018, č. j. VS-21854-29/ČJ-2018-80000L-PK, zrušil všech 6 rozhodnutí ředitele věznice a věc mu vrátil k dalšímu řízení, neboť dospěl k názoru, že je třeba doplnit dokazování tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, v němž nebude důvodných pochybností o tom, zda žalobci čerpali přestávku na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru. Žalovaný ve zrušujícím rozhodnutí shledal rozhodujícím posouzení, zda si mohl každý žalobce při výkonu služby udělat přestávku na jídlo a odpočinek, či zda byl výkonem služby nucen k nepřerušnému výkonu služby, a byla mu tak zajištěna pouze přiměřená doba na jídlo a odpočinek. V daném případě však nebylo dle žalovaného dostatečně zjištěno, jakým způsobem ve skutečnosti přestávky na jednotlivých stanovištích probíhaly, jak byly realizovány, jak odpočinek účastníků řízení vypadal.
26. Ředitel věznice v dalším řízení doplnil dokazování o výpovědi dalších svědků, když v předchozím řízení byli vyslechnuti jako svědci jen vedoucí oddělení výkonu trestu Bc. J. H. a vedoucí oddělení vězeňské stráže Bc. L. M. Výběr svědků byl dle ředitele věznice proveden tak, aby byla pokryta stanoviště, na kterých sloužili žalobci. Soud podotýká, že řada svědků pracovala postupně na obou odděleních (výkonu trestu a vězeňské stráže), a proto se v rámci svých výpovědí vyjadřovali k oběma oddělením (T. H., E. S. a R. V.).
27. Ohledně činnosti na oddělení vězeňské stráže byli vyslechnuti strážní (stanoviště hlavní vchod, hlavní vjezd, strážní a zásahová hlídka, doprovod vozidel a strážní věže) a příslušníci zastávající funkce vrchního inspektora strážní služby, inspektora strážní služby a inspektora strážní služby – operátora. Konkrétně byli vyslechnuti příslušníci T. H., P. F., E. S., J. J., P. Š. a R. V., z jejichž výpovědí plyne, že svědci měli možnost čerpat během výkonu služby přestávku na jídlo a odpočinek, přičemž první přestávku mají v délce 30 minut, další přestávky lze rozdělit na přestávky po 15 minutách. Svědci se rovněž vyjádřili ke střídání na jednotlivých strážních stanovištích a na pozicích inspektora, resp. vrchního inspektora strážní služby s tím, že střídání na přestávky bylo prováděno. V podrobnostech odkazuje soud na reprodukci výpovědí jednotlivých svědků v prvostupňovém rozhodnutí (strany 5 až 7).

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

28. Ohledně činnosti na oddělení výkonu trestu byli vyslechnuti příslušníci z pozice inspektora dozorcí služby, dozorcí z pracovišť, ubytoven a oddělení výkonu kázeňských trestů, a to konkrétně příslušníci J. B., R. B., R. V., T. H. a M. K. Ve svých výpovědích se svědci vyjádřili k délce čerpání přestávek a ke způsobu střídání příslušníků na jednotlivých stanovištích. V podrobnostech odkazuje soud na reprodukci výpovědí jednotlivých svědků v prvostupňovém rozhodnutí (strany 9 až 13).
29. V Rozpisu strážních stanovišť Věznice Všehrady ze dne 22. 9. 2014, č. j. VS 7/006/001/2014-17/VES/600, který je součástí správního spisu, je uvedeno, kolik je v objektu věznice strážních stanovišť, která jsou vnější a která vnitřní, která jsou stálá a která pohyblivá, po jakou dobu je třeba je obsazovat a o kolikačlenné strážní stanoviště se jedná. Z rozpisu se podává, že Věznice Všehrady má 9 strážních stanovišť, z nichž 6 je pevných a 3 jsou pohyblivá.
30. V Rozpisu dozorcích stanovišť Věznice Všehrady ze dne 24. 2. 2015, č. j. VS 42/001/001/2015-17/OVT/3003, který je součástí správního spisu, je uvedeno, kolik je v objektu věznice dozorcích stanovišť, která jsou vnější a která vnitřní, která jsou stálá a která pohyblivá, po jakou dobu je třeba je obsazovat a o kolikačlenné dozorcí stanoviště se jedná. Z rozpisu plyne, že objekt věznice má 10 dozorcích stanovišť (1 pevné, 8 pohyblivých, 1 kombinované – dvoučlenné stanoviště č. 6).
31. Správní spis dále obsahuje denní rozkazy vedoucího oddělení vězeňské stráže a vedoucího oddělení výkonu trestu, jimiž byli veleni žalobci v rozhodném období do služby k obsazení rozpisu určených strážních a dozorcích stanovišť. Součástí těchto denních rozkazů vedoucího oddělení výkonu trestu jsou přílohy, ve kterých jsou evidovány přestávky na jídlo a odpočinek. Z denních rozkazů je tak u každého příslušníka ve službě zřejmý čas nástupu do služby, čas skončení služby, časové období stanovené pro čerpání 30minutových přestávek ve službě a časové období skutečného čerpání přestávky. Časový údaj ohledně skutečné doby čerpání přestávky je vždy stvrzen podpisem dotčeného příslušníka. Byla-li délka služby 9 hodin a více, byly v příloze uvedeny dvě, případně tři přestávky dle délky služby. Pokud jde o přílohy denních rozkazů vedoucího oddělení vězeňské stráže, tak i z nich je patrné, v jakém časovém období byla kterému příslušníku poskytnuta půlhodinová přestávka, přičemž z jednotlivých denních rozkazů plyne, že v případě pevných stanovišť bylo chronologicky uvedeno, kterým příslušníkem je v konkrétní době stanoviště obsazeno, přičemž jsou patrné půlhodinové úseky, kdy po dobu čerpání přestávky bylo stanoviště obsazeno jiným příslušníkem.
32. Součástí správního spisu jsou dále měsíční hromadné výkazy odsloužených hodin (směnové výkazy služeb), vyhotovované na základě údajů z denních rozkazů, sloužící jako podklad pro výpočet služebního příjmu. Z výkazů je zřejmé, v který den byl který příslušník ve službě, kdy měl volno, dovolenou, kdy byl nemocen apod. Při porovnání časových údajů o době služby z denních rozkazů s údaji ze směnových výkazů je evidentní, že poskytnuté přestávky ve službě na jídlo a odpočinek nejsou započteny do doby služby. Přestávky ve službě nejsou ve směnových výkazech nijak zaevidovány; poskytnutí přestávky však vyplývá z druhého řádku hromadného výkazu označeného Z(h), v němž se uvádí plánovaný počet hodin služby na příslušný den bez přestávek na jídlo a odpočinek, a ze třetího řádku S(h), v němž je uvedena doba skutečně odsloužená, to znamená, že i když byla příslušníku poskytnuta přestávka na jídlo a odpočinek, je hodnota v řádku Z(h) a S(h) stejná, jelikož plánované počty hodin služby i skutečné počty jsou ve směnových výkazech uváděny již s odečtenými přestávkami, což plyne i z porovnání směnových výkazů s

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

denními rozkazy, ve kterých jsou plánované doby služby delší o přestávku. Směnové výkazy jsou vždy podepsány jednotlivými příslušníky.

33. Podle § 60 odst. 1 písm. a), b) zákona o služebním poměru má příslušník nárok na přestávku ve službě na jídlo a odpočinek, nejdéle po každých 5 hodinách nepřetržitého výkonu služby, jestliže služební funkcionář nerozhodne na žádost příslušníka jinak, a to při trvání směny do 9 hodin v rozsahu 30 minut, a nad 9 hodin v takovém rozsahu, aby jedna přestávka činila 30 minut a ostatní přestávky činily nejméně 15 minut.
34. Podle § 60 odst. 2 zákona o služebním poměru se přestávka ve službě na jídlo a odpočinek nezapočítává do doby služby.
35. Podle § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru, jde-li o službu, jejíž výkon nemůže být přerušen, musí být příslušníkovi i bez přerušení výkonu služby zajištěna přiměřená doba na jídlo a odpočinek.
36. Esenciální podmínkou pro vyřešení sporu bylo zodpovězení sporné otázky, zda bylo žalobcům umožněno v průběhu výkonu jejich služby v rozhodném období od 30. 1. 2015 do 30. 1. 2018 čerpat přestávku ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru, tudíž že tuto čerpanou přestávku nelze započíst do doby služby, či zda žalobci vykonávali takovou službu, že její výkon nemohl být přerušen ve smyslu § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru, a tudíž žalobcům vznikl nárok na proplacení doby, kterou měli v průběhu služby využít čerpáním přestávky. Stěžejní pro zodpovězení této otázky bylo posouzení, zda příslušníkům umožňovalo faktické čerpání přestávek pracovní prostředí a vytíženost příslušníků, neboť k proplacení neposkytnuté přestávky bylo možno přistoupit jen za situace, kdy by nebylo poskytnutí přestávky objektivně možné.
37. Na tomto místě je třeba upozornit, že během projednávání tohoto sporu, počínaje podáním žádosti řediteli věznice v lednu 2018, vznikala postupně judikatura Nejvyššího správního soudu, Ústavního soudu i Soudního dvora EU. Konkrétně se jedná o rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2020, č. j. 9 As 40/2020-78, ze dne 29. 7. 2022, č. j. 2 As 347/2019-93, ze dne 18. 7. 2019, č. j. 8 As 257/2018-44, a ze dne 26. 8. 2020, č. j. 8 As 160/2018-42, rozsudek Soudního dvora EU ze dne 9. 9. 2021 ve věci C-107/19 proti Dopravnímu podniku hl. m. Prahy, a na něj navazující nález Ústavního soudu ze dne 18. 10. 2021, sp. zn. II. ÚS 1854/20, a konečně o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2022, č. j. 9 As 89/2021-65.
38. Výše zmíněná judikatura dovodila mimo jiné, že určitá režimová opatření vyplývající z charakteru výkonu služby ve věznici nevylučují poskytnutí přestávky dle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru. Jedná se například o skutečnost, že příslušníci musí trávit přestávky ve výstroji a výzbroji a že prakticky vzato s ohledem na délku přestávky nemohou opustit areál věznice. Konkrétní námitky v tomto směru však nebyly v žalobě uplatněny, proto se soud uvedenou problematikou podrobněji nezabýval. Toliko pro dokreslení režimu ve věznici soud podotýká, že z dokazování provedeného správními orgány nevyplynulo, že by příslušníkům bylo v opuštění areálu věznice bráněno či vnitřními předpisy zakazováno, když naopak například svědek Bc. J. B. ve své výpovědi uvedl, že někdy o přestávce jde domů. Obdobně svědkové P. F., J. J. a další se vyjádřili, že možnost opustit věznici mají, ale nevyužívají ji.
39. Podřazení pod § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru dále nevylučuje samo o sobě ani to, že v době přestávky na jídlo a odpočinek trvala povinnost žalobců zasáhnout v případě zcela mimořádných situací, jako je například útěk vězně, a pro účel takové mimořádné situace měli u sebe radiopřijímač. Takovéto omezení příslušníka totiž spočívalo v jeho Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

zákonně zakročovací povinnosti podle § 7 odst. 3 zákona č. 555/1992 Sb., která na něj však dopadá trvale, i mimo pracovní dobu (k tomuto srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2022, č. j. 9 As 89/2021-65). Podle tohoto ustanovení *„příslušník, který plní úkoly vězeňské stráže, je povinen i v době mimo službu v mezích stanovených tímto zákonem a dalšími obecně závaznými právními předpisy provést služební zákrok nebo jiná potřebná opatření, páchá-li osoba ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody trestný čin nebo kázeňský přestupek, jímž je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek.“*

40. Žalobci však nestaví svoji argumentaci pouze na specifikách výkonu služby ve věznici, kdy v podstatě není možné, aby příslušník po dobu čerpání přestávky odložil výstroj, výzbroj, opustil objekt věznice a trávil přestávku dle svého uvážení, ale především na neexistenci vnitřního předpisu, který by čerpání přestávek upravoval, a to včetně případné odpovědnosti střídajícího a střídaného příslušníka po dobu čerpání přestávky a přerušení služby na stanovišti, na které byl střídáný příslušník velen denním rozkazem, a dále na skutečnosti, že do služby není velen žádný příslušník, který by funkci tzv. střídače zastával.
41. Pokud jde o namítanou neexistenci vnitřního předpisu upravujícího čerpání přestávek a odpovědnosti velených příslušníků za přidělené stanoviště, soud poukazuje jednak na zákonnou právní úpravu přestávek, stanovenou v již citovaném § 60 zákona o služebním poměru, a dále na nařízení ředitele Věznice Všechny č. 3/2014, o době služby, pracovní době, rozvržení směn a plánování dovolených u příslušníků a občanských zaměstnanců Vězeňské služby České republiky ve Věznici Všechny, ve kterém je v § 7 odst. 1 upraveno poskytnutí přestávky, přičemž je výslovně uvedeno, že *„dobu nástupu přestávky určí operativně vedoucí příslušník zpravidla v době, která je určena k vydávání stravy v zaměstnanecké jídelně.“*
42. Konkrétní odpovědnost příslušníků za strážní stanoviště na oddělení vězeňské stráže je pak ve smyslu přílohy nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 23/2014, o vězeňské a justiční stráž, stanovena v denním rozkazu vedoucího oddělení vězeňské stráže. V případě oddělení výkonu trestu je ve smyslu metodického listu ředitele odboru výkonu vazby a trestu generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky č. 26/2006 stanovena odpovědnost za dozorčí stanoviště v denním rozkazu vedoucího oddělení výkonu trestu. Součástí denního rozkazu je v případě obou oddělení příloha, v níž je stanovena u každého příslušníka doba přestávek. Jakou činnost smějí či nesmějí příslušníci během přestávky vykonávat, přirozeně interními předpisy upraveno není, neboť interní předpisy upravují pouze činnost příslušníků při výkonu jejich služby, a pokud příslušník čerpá přestávku na jídlo a odpočinek, tak je služba přerušena, a to na dobu, po kterou příslušník čerpá tuto přestávku. Dle žalovaného, s jehož názorem se soud ztotožňuje, záleží na jednotlivých ředitelích organizačních jednotek Vězeňské služby České republiky, zda do interních předpisů přestávky zahrnou, či nikoliv. Čerpání přestávek na jídlo a odpočinek je upraveno v zákoně o služebním poměru, a není proto zapotřebí, aby bylo v interních předpisech pro jednotlivá dozorčí a strážní stanoviště zakotveno, že příslušníci mohou čerpat přestávku na jídlo a odpočinek. Že se s přestávkami pro příslušníky při jejich službě počítá, je evidentní z toho, že tyto jsou plánovány v denním rozkaze (v příloze) jednotlivých vedoucích.
43. Žalobci v žalobě tvrdí, že *„fakticky všichni slyšení svědci potvrdili, že na stanovištích za účelem čerpání přestávek střídání nebyli.“* Soud shledal, že tvrzení žalobců neodpovídá obsahu správního spisu, a to výpovědím jednotlivých svědků před ředitelem věznice. Svědek T. H., který do roku 2016 pracoval jako strážný, později jako dozorce, ve své Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

výpovědi uvedl, že pracoval na vnějších dozorčích stanovištích Yang Feng, Sapril a EATON, přičemž měl možnost čerpat přestávky, jelikož na pracovištích je stanovena kontrola do 45 minut, a proto si mohl v mezidobí vybrat přestávku 30 minut. Dále uvedl, že na pohyblivém stanovišti nemusí být náhrada, zatímco pevné stanoviště musí být prostrídáno.

44. Svědek Bc. J. B., který v letech 2015 až 2017 pracoval na pozici dozorce, ve své výpovědi ohledně zajištění služby v době přestávky uvedl, že „*na pohyblivých stanovištích inspektor dozorčí služby někoho pověří a na pevných stanovištích je to dané, že přijde střídač a ten zajistí službu.*“ Dále svědek uvedl, že v případě pevného dozorčího stanoviště byl informován inspektor dozorčí služby, že dotyčný střídá na uzavřeném oddělení, předali si stavy, řekli si, kolik je tam odsouzených, zda má někdo někam jít, a to samé po návratu. V případě pohyblivých stanovišť se dle svědka jen hlásilo inspektorovi dozorčí služby, že jde příslušník čerpat přestávku, aby inspektor věděl o čerpání přestávky a mohl případný nezbytný úkon (například předvést nebo odvést vězně) zajistit jiným příslušníkem.
45. Svědek P. F. v rozhodné době pracoval jako strážný na stanovištích hlavní vchod, vjezd pro motorová vozidla, strážní věže a strážní a zásahová hlídka, přičemž z jeho výpovědi plyne, že pohyblivé stanoviště střídá pevné stanoviště, přičemž vždy se všichni prostrídají.
46. Svědek J. J. v rozhodné době pracoval na oddělení vězeňské stráže, přičemž dle svého vyjádření vystřídal prakticky všechny posty, kromě pozice vrchního inspektora strážní služby. Ve své výpovědi popsal způsob střídání na jednotlivých stanovištích, a rovněž vysvětlil svůj postup, když pracoval jako inspektor strážní služby, kdy uvedl: „*Ta střídání probíhala tak, že já určuji příslušníkům, kdo a v kolik půjde na jídlo a mám takový postup, že mám dole min. 3 lidi, kteří mi zajišťují vchod a tunel a určím těm lidem, kdo půjde na oběd.*“ Svědka obvykle střídal na přestávku vrchní inspektor strážní služby.
47. Soud konstatuje, že rovněž další svědci vypovídali obdobně ohledně střídání a možnosti čerpat přestávku. Soud v tomto směru odkazuje na prvostupňové rozhodnutí, kde se ředitel věznice na stranách 5 až 11 podrobně zabýval jednotlivými skutkovými zjištěními, přičemž hodnotil věrohodnost výpovědí žalobců ve vztahu k obsahově odlišným výpovědím svědků. Jeho závěry pak aproboval žalovaný v napadeném rozhodnutí, kde na stranách 8 až 11 se rovněž zabýval zjištěními z jednotlivých výpovědí. Soud shledal, že žalobci neuplatnili v žalobě žádné konkrétní námitky stran zpochybnění skutkových zjištění vyplývajících z výpovědí svědků. K výpovědím jednotlivých osob (žalobců i svědků) soud uvádí, že je patrné, že potíže s čerpáním přestávek na obou odděleních měli prakticky jen žalobci, zatímco jiní příslušníci na stejných pozicích obdobné potíže s čerpáním přestávek neměli, když prakticky všichni svědci potvrdili možnost čerpat stanovené přestávky. Tento stav dle názoru soudu nasvědčuje tomu, že žalobci se ve svých výpovědích snažili zveličit potíže s čerpáním přestávek. Soud tudíž souhlasí s názorem ředitele věznice vyjádřeným v prvostupňovém rozhodnutí ohledně účelovosti výpovědí žalobců ve snaze dosáhnout proplacení dříve poskytnutých přestávek na jídlo a odpočinek.
48. Pokud jde o konkrétní mechanismus střídání příslušníků na odděleních výkonu trestu a vězeňské služby, odkazuje soud na odůvodnění prvostupňového rozhodnutí, ve kterém ředitel věznice na straně 7 popsal mechanismus střídání pevných a pohyblivých stanovišť na oddělení vězeňské stráže, a na straně 9 střídání stanovišť na oddělení výkonu trestu. V prvostupňovém rozhodnutí je vždy u jednotlivých skutkových zjištění poukázáno na důkazy, ze kterých byla učiněna, jsou citovány konkrétní výpovědi žalobců a svědků. Obdobně žalovaný na straně 11 napadeného rozhodnutí se věnoval problematice střídání

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

stanovišť, kdy zdůraznil, že „u pohyblivých stanovišť není povinností být po celou dobu služby na stanovišti, což vyplývá i z toho, že v některých případech se v rámci plnění služebních povinností příslušníci vzdalují z těchto stanovišť.“

49. Soud se v zásadě ztotožňuje se skutkovými zjištěními ředitele věznice a žalovaného, jak plynou z jejich rozhodnutí zčásti reprodukováných výše. Existenci střídání na jednotlivých dozorcích a strážních stanovištích a možnost čerpat přestávku na jídlo a odpočinek na oddělení výkonu trestu a oddělení vězeňské stráže potvrdili ve svých výpovědích vedoucí oddělení výkonu trestu Bc. J. H. a vedoucí oddělení vězeňské stráže Bc. L. M., která poukázala na možnost zahrnutí přestávky do výkonu služby a proplacení přestávky za situace, kdy přestávku nebylo možné vyčerpat. Rovněž další vyslechnutí svědci potvrdili systém poskytování přestávek na jídlo a odpočinek, faktickou možnost čerpat přestávky a mechanismus střídání příslušníků na stanovištích.
50. Za významnou považuje soud skutečnost, že všichni žalobci podepisovali každý měsíc směnové výkazy, ve kterých byly odečteny přestávky na jídlo a odpočinek od doby služby, čímž žalobci de facto potvrzovali, že jim byly poskytnuty řádné přestávky na jídlo a odpočinek dle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru, přičemž teprve dodatečně v roce 2018 vyjádřili nesouhlas s odečtením předmětných přestávek od doby služby a začali požadovat jejich proplacení 3 roky zpětně. Takový postup žalobců se jeví soudu účelově vedený snahou získat neoprávněně finanční prospěch, když případného nesouladu směnových výkazů se skutečným stavem si museli být žalobci vědomi již v době, kdy tyto směnové výkazy podepisovali, přičemž na nesoulad mohli snadno upozornit, což neučinili. Žalobci zařazení na oddělení výkonu trestu museli kromě směnových výkazů navíc podepisovat v příloze denního rozkazu každou jednotlivou vyčerpanou přestávku.
51. Žádný z žalobců ve své výpovědi neuvedl, že by v případě neumožnění čerpání přestávky v plném rozsahu 30 minut neměl možnost dočerpat přestávku v průběhu dne, případně sdělit nadřízenému, že nemohl přestávku vyčerpat, proč požaduje její proplacení, čímž se dle názoru soudu sami žalobci zbavili možnosti, aby jim případná konkrétní nevyčerpaná přestávka (její část) byla započtena do doby služby a proplacena.
52. Dle názoru soudu je dále podstatná skutečnost, že bylo ve správním řízení prokázáno, že žádný z žalobců neměl povinnost plynoucí z pokynu nadřízených či právních předpisů, aby po dobu stanovené přestávky zůstal ve své kanceláři či na svém stanovišti, nýbrž žalobci měli možnost pobývat po dobu přestávky na jiném místě, než kde konali službu. Soud souhlasí s názorem ředitele věznice i žalovaného, že v případě pohyblivých stanovišť je v některých případech možno čerpat přestávku, aniž by nezbytně muselo dojít ke střídání příslušníka, jelikož z povahy stanoviště je zřejmé, že se jedná o dozorcí nebo strážní činnost, která není vázána na konkrétní místo ve věznici, spočívající mimo jiné v pochůzkách uvnitř i vně areálu věznice a plnění dalších úkolů. V této souvislosti soud poukazuje na interní předpisy věznice (součást správního spisu), kdy za zmínku stojí přílohy k rozhodnutí ředitele Věznice Všešrdy (nedatováno) č. j. VS10/028/001/2014-17/SEK/003, kde v jednotlivých přílohách jsou specifikovány povinnosti příslušníků na oddělení výkonu trestu. Jednotlivé přílohy byly vyhotoveny vedoucím oddělení výkonu trestu a schváleny ředitelem věznice. Mezi povinnosti dozorce v ubytovně odsouzených č. 1 (dozorčí stanoviště č. 1) patří povinnost zajistit v případě nutnosti střídání dozorců z jiných stanovišť dle pokynů inspektora dozorcí služby, jak plyne z čl. II. bod 3 písm. b) přílohy č. 2. V článku II. bod 7 téže přílohy je zakotvena povinnost, že se má dozorce pohybovat většinu služby mezi odsouzenými, zatímco ve své kanceláři se může zdržovat jen za účelem vyřízení nezbytné administrativy nebo při čerpání přestávky ve službě. Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

Obdobná ustanovení obsahují i další přílohy, které vymezují povinnosti dozorců na jiných stanovištích. Soud proto konstatuje, že zmíněný interní předpis věznice zjevně počítá s tím, že dozorcí mohou čerpat přestávky a provádět vzájemné střídání během výkonu služby.

53. Povinnosti na oddělení vězeňské stráže jsou mimo jiné upraveny v dokumentu Strážní pravidla, a to formou příloh ze dne 16. 1. 2019, č. j. VS-796/ČJ-2019-801760, k Plánu střežení Věznice Všechny. V příloze č. 3 jsou uvedena strážní pravidla pro výkon služby na strážním stanovišti č. 3 (strážní a zásahová hlídka), přičemž v bodě č. 14 je uvedeno, že „v případě, že příslušník vykonává výpomoc na jiném strážním stanovišti, řídí se NGR o vězeňské a justiční stráž a strážními pravidly pro ono dané stanoviště.“ Soud k uvedené citaci dodává, že v příloze č. 3 není uvedeno, že by strážný měl zakázáno opustit stanoviště bez vystřídání, jako je tento zákaz explicitně uveden u strážního stanoviště č. 2 (strážní věž č. 2), z čehož je zřejmé, že interní předpis věznice počítá s tím, že některá stanoviště lze opustit bez vystřídání (pohyblivá stanoviště) a jiná nikoli (pevná stanoviště). Zároveň je zřejmé, že interní předpis věznice počítá s „výpomocí“, kdy strážný, který má službu na jiném stanovišti, vypomáhá zároveň na dalším stanovišti. Tuto výpomoc kritizovali žalobci v žalobě, avšak je zřejmé, že interní předpisy věznice s uvedeným postupem počítají. Soud podotýká, že rozpisy dozorcích a strážních stanovišť byly založeny ve správním spisu v listinné podobě (a na CD disku) ve více verzích, jelikož žalobci požadovali proplacení přestávek za období let 2015 až 2018, kdy uvedené období pokrývalo více předpisů, které na sebe časově navazovaly. V jednotlivých verzích nejsou významné změny, a proto soud pro ilustraci uváděl výše jen jednu verzi dokumentů. V tomto odstavci zmiňovaná strážní pravidla jsou ve správním spise založena pouze ve verzi z roku 2019, tedy se jedná o verzi nepokrývající období, za které požadovali žalobci proplacení přestávek. Není jisté, jaká byla strážní pravidla v předchozím období, byť lze předpokládat, že obdobně jako u rozpisů strážních a dozorcích stanovišť nedošlo k významným změnám. Soud přesto argumentaci strážními pravidly považuje spíše za podpůrnou k námitkám žalobců, kteří popírali bez uvedení časového rámce, že by interní předpisy věznice vůbec kdy umožňovaly zastupování příslušníků formou výpomoci, přičemž žalobci neuváděli, že by výpomoc byla interními předpisy umožněna až od roku 2019. Za stěžejní považuje soud ve shodě se žalovaným tu skutečnost, že samotné rozpisy strážních a dozorcích stanovišť nevykládaly, aby v případě pohyblivých stanovišť bylo stanoviště po dobu čerpání přestávky obsazeno příslušníkem z jiného stanoviště formou výpomoci, jak bude vysvětleno v další části rozsudku.
54. Pokud jde o odpovědnost příslušníka veleného na určité stanoviště po dobu čerpání přestávky, je dle názoru soudu s ohledem na obsah příloh k dennímu rozkazu evidentní, že po dobu stanovenou k čerpání přestávky velený příslušník za stanoviště neodpovídal. Žalobci namítali, že ani v případě pohyblivých stanovišť nebylo možné opustit stanoviště, aniž by došlo k vystřídání, k čemuž soud uvádí, že z jednotlivých rozpisů strážních a dozorcích stanovišť nelze dovodit, že by v případě pohyblivých stanovišť bylo nezbytné ve všech případech mít při čerpání přestávky zajištěného střídajícího příslušníka v tom smyslu, že půjde o střídajícího příslušníka, který se bude věnovat výlučně plnění úkolů na střídaném pohyblivém stanovišti. Z rozpisů strážních a dozorcích stanovišť dle názoru soudu nevyplývá, že by příslušník, který je velen na pohyblivé stanoviště, nemohl v souladu s denním rozkazem vedoucího oddělení čerpat přestávku, aniž by byl vystřídán. Naopak v případech pohyblivých stanovišť bylo v povinnostech pro strážné a dozorce výslovně počítáno s tím, že příslušník velený na jmenované stanoviště zajišťuje střídání (výpomoc) příslušníků na jiných stanovištích, přičemž v rámci výpomoci dočasně (po dobu Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

přestávky) plní povinnosti obou pohyblivých stanovišť. Žalovaný v tomto směru správně v napadeném rozhodnutí uvedl, že ochrana věznice nespočívá jen v činnostech strážných a dozorců, nýbrž je zajištěna i jinými mechanismy (oplocení, mříže, kamerový systém, hlásiče apod.), což dle názoru soudu svědčí ve prospěch závěru, že příslušník velený na pohyblivé stanoviště může čerpat přestávku, aniž by byl na dobu přestávky vystřídán příslušníkem, který by plnil výlučně povinnosti na střídaném stanovišti, nýbrž se jedná o výpomoc, kdy dočasně (po dobu přestávky) plní zastupující příslušník povinnosti na dvou pohyblivých stanovištích.

55. Co se týče tvrzení žalobců, že rozpisy stanovišť strážní a dozorčí služby jsou nadřazeným předpisem ve vztahu k denním rozkazům vedoucích oddělení výkonu trestu a vězeňské stráže, soud uvádí, že v tomto směru se žalobci souhlasí, nicméně v posuzované věci nebylo shledáno, že by denní rozkazy vedoucích oddělení byly v rozporu s rozpisy stanovišť, když naopak soud výše dovodil, že z rozpisů stanovišť neplyne povinnost, podle které by v případě pohyblivých stanovišť nebylo možné stanoviště opustit za účelem přestávky. Jednotlivé rozpisy stanovišť jsou vydávány ředitelem věznice, přičemž v případě starších rozpisů z let 2014 a 2015 je na rozpisech strážních stanovišť vyznačeno schválení ředitelem Odboru vězeňské a justiční stráže Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky. Výše zmiňované dokumenty ohledně povinností dozorců, strážných, inspektorů a dalších osob jsou rovněž vydávány ředitelem věznice. Soud neshledal rozpory mezi interními předpisy věznice, přičemž soud zdůrazňuje, že žalobci neuvedli v žalobě žádné konkrétní ustanovení nějakého interního předpisu věznice, které by bylo v rozporu s denními rozkazy vedoucích oddělení vězeňské služby a výkonu trestu. Jedinou žalobní námitkou v tomto směru bylo, že dle rozpisů stanovišť mají být stanoviště obsazována po určitý časový úsek během dne nebo noci, přičemž pokud příslušník na určitém pohyblivém stanovišti čerpá přestávku, tak není dodržen časový úsek stanovený rozpisem stanovišť, po který má být dané stanoviště obsazeno. K tomu soud uvádí, že již výše se de facto vypořádal s uvedenou námitkou, jelikož poukázal na dokumenty upravující povinnosti strážných, dozorců a dalších příslušníků (strážní pravidla atd.), ze kterých plyne možnost zastupování, resp. výpomoci příslušníků na jiných stanovištích. Dle názoru soudu časový úsek, po který má být obsazeno určité pohyblivé stanoviště, vymezený v rozpisech stanovišť, nelze absolutizovat v tom smyslu, jak to činí žalobci, že je dle žalobců vyloučeno, aby příslušník velený na pohyblivé stanoviště mohl jít na přestávku, aniž by byl střídán jiným příslušníkem, který nemá na starosti žádné jiné stanoviště, a může se tak věnovat plně stanovišti, kam přišel někoho vystřídat. Pokud by byl přijat názor žalobců, znamenalo by to dle přesvědčení soudu, že by prakticky v žádné věznici v České republice nemohly být čerpány příslušníky přestávky dle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru. Požadavek žalobců na vystřídání jiným příslušníkem, který nemá na starosti jiné stanoviště a může se věnovat pouze stanovišti, na kterém zastupuje, by totiž znamenal, že by muselo být do služby veleno několik dalších příslušníků, kteří by nebyli zařazeni na konkrétní stanoviště, nýbrž by sloužili jako „střídači“, což odpovídá představě žalobců, kteří v žalobě namítali, že žádní takoví střídači nebyli denním rozkazem veleni. Popsaný názor žalobců nemá dle soudu oporu ve vnitřních předpisech věznice ani v právní úpravě, přičemž i z praktického hlediska je stěžejí představitelné, aby denním rozkazem byli veleni příslušníci, kteří by nebyli zařazeni na žádné stanoviště, a jejichž jedinou povinností by bylo zastupovat jiné příslušníky po dobu přestávky.
56. S ohledem na výše uvedené skutečnosti soud nepřisvědčil žalobní námitce ohledně rozporu poskytování přestávek s rozpisy stanovišť strážní a dozorčí služby. Jak již soud uváděl výše, činnost strážných a dozorců velených na pohyblivá stanoviště částečně spočívala Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

v pochůzkové činnosti uvnitř i vně areálu věznice, přičemž činnost takových dozorců a strážných byla koordinována inspektorem nebo vrchním inspektorem dozorčí, resp. strážní služby, včetně zajištění přestávky na jídlo a odpočinek. Pokud tedy žalobcům (strážným a dozorcům) bylo umožněno nadřízeným (vrchním) inspektorem čerpání přestávek v souladu s denním rozkazem vedoucího oddělení, nesdílí soud obavy žalobců z jejich případné pracovněprávní či trestněprávní odpovědnosti za pohyblivé stanoviště po dobu čerpání přestávky.

57. Soud proto s ohledem na výše popsané skutečnosti nemohl přisvědčit námitce žalobců, že pokud nebyli na pohyblivém stanovišti vystřídáni v době čerpané přestávky na jídlo a odpočinek, nesli nadále odpovědnost za pohyblivé stanoviště, jako kdyby žádnou přestávku neměli.
58. Nelze rovněž přehlédnout, že otázka odpovědnosti střídaného příslušníka byla v řízení pouze hypotetická, neboť žádný z žalobců netvrdil, že by po dobu, kdy čerpal stanovenou přestávku, došlo na stanovišti, k němuž byl denním rozkazem velen, k situaci, za kterou byl volán k odpovědnosti.
59. Soud proto uzavírá, že z provedených důkazů vyplynulo, že žalobcům v postavení strážných a dozorců byly stanoveny přestávky na jídlo a odpočinek v rozsahu 30 minut, případně další přestávky v rozsahu 15 minut v závislosti na délce služby, přičemž žalobci tyto přestávky čerpali, a pokud jim bylo čerpání přestávky znemožněno, měli možnost na tuto skutečnost upozornit inspektora dozorčí služby, případně formou poznámky ve směnovém výkazu, a pak jim mohla být přestávka buď nahrazena, nebo proplacena.
60. Soud se v předchozí části rozsudku zabýval čerpáním přestávky zejména u příslušníků na pozicích dozorců a strážných. Sami žalobci uvedli na straně 4 žaloby, že *„vykonávali službu na pozicích dozorců, když byli zařazováni na služební stanoviště denním rozkazem vedoucího oddělení výkonu trestu, jenž musí ve všech bodech akceptovat rozpis dozorčích stanovišť.“* Žalobci v žalobě vůbec neuvedli, že by někdo z nich pracoval na jiné pozici než jako dozorce. Soud proto vycházel z toho, že žalobní námitky se vztahují primárně k oddělení výkonu trestu a konkrétně k pozici dozorců. Z podkladů ve správním spise (výpovědi žalobců před ředitelem věznice) je však zjevné, že žalobci pracovali nikoli pouze na pozici dozorců. Žalobce P. J. ve své výpovědi uvedl, že do poloviny roku 2015 pracoval na oddělení výkonu trestů, posléze na oddělení vězeňské stráže. Žalobce P. K. ve své výpovědi uvedl, že slouží na oddělení vězeňské stráže jako inspektor strážní služby – operátor. Žalobce P. P. ve své výpovědi uvedl, že pracuje jako dozorce na oddělení výkonu trestu. Žalobce A. P. ve své výpovědi uvedl, že do října 2017 byl zařazen jako inspektor strážní služby, poté do února 2018 byl dozorcem, následně odešel od Vězeňské služby České republiky. Žalobce J. V. K. ve své výpovědi uvedl, že do ledna 2018 byl zařazen jako inspektor strážní služby na oddělení vězeňské stráže, posléze jeho služební poměr skončil. Žalobce L. Z. ve své výpovědi uvedl, že je zařazen jako strážný na oddělení vězeňské stráže. Z výpovědí jednotlivých žalobců je patrné, že tito v souhrnu zastávali ve věznici pozice dozorce, strážný, inspektor strážní služby a inspektor strážní služby – operátor. Žalovaný poukázal v rámci vyjádření k žalobě na skutečnost, že žalobci zastávali výše uvedené pozice, přičemž se i podrobně vyjadřoval ke vzájemné zastupitelnosti na oněch pozicích. Soud se v předchozí části rozsudku věnoval čerpání přestávek a vzájemné zastupitelnosti příslušníků na odděleních výkonu trestu a vězeňské stráže, jelikož žalobní námitky obecně směřovali do postavení jednotlivých žalobců, kteří dle žaloby neměli možnost čerpat přestávky, resp. nebyli řádně zastoupeni, když odcházeli na přestávku. Nicméně dle názoru soudu stále platí, že žalobci nevznесли v žalobě konkrétní námitky Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

ohledně nemožnosti čerpání přestávek a střídání na stanovištích ve vztahu k pozicím strážný, inspektor strážní služby a inspektor strážní služby – operátor. Postavením strážných se již soud zabýval výše. Nyní se soud pro úplnost a nad rámec žalobních námitek bude stručně věnovat zastupitelnosti a čerpání přestávek inspektora strážní služby a inspektora strážní služby – operátora.

61. Pokud jde o žalobce vykonávající funkci inspektora strážní služby a inspektora strážní služby – operátora (P. K., A. P. a J. V. K.), soud shledal, že jejich pozicemi se zabýval ředitel věznice na straně 8 prvostupňového rozhodnutí, kdy poukázal na výpovědi žalobce P. K. a svědka P. Š. ohledně zastoupení operátora jiným inspektorem strážní služby, případně vrchním inspektorem strážní služby.
62. Z výpovědi žalobců i svědků shodně vyplývá, že je to právě inspektor strážní služby – operátor, případně inspektor či vrchní inspektor strážní služby, kdo koordinuje výkon strážní služby ve směně, řídí a úkoluje strážné na jednotlivých stanovištích, vyhodnocuje jejich činnost, organizuje způsob výkonu služby. Podle denních rozkazů měli i příslušníci vykonávající funkci inspektora strážní služby v průběhu svých služeb plánované přestávky, což je prokázáno jednotlivými denními rozkazy vedoucího oddělení vězeňské stráže (list č. 2 přílohy č. 1 denního rozkazu). Pokud inspektoři plánovali přestávku ostatním příslušníkům tak, aby byl zajištěn bezpečný chod věznice, bezpochyby bylo v jejich kompetenci naplánovat svoji přestávku s adekvátním zastoupením. Že byli žalobci vykonávající předmětné funkce pro čerpání přestávek střídání, žalobci ani nepopírají. Žalobce P. K. ve své výpovědi uvedl, že je střídán inspektorem, resp. vrchním inspektorem vězeňské stráže. Obdobně potvrdil střídání ve své výpovědi žalobce A. P. Pouze žalobce J. V. K. tvrdil, že střídán není, což však bylo vyvráceno výpověďmi svědků V. F. a P. Š. (viz odůvodnění prvostupňového rozhodnutí, strany 6 až 7).
63. Aniž by soud zlehčoval výkon služby inspektorů strážní služby, neshledal ani v jejich služební činnosti žádných důvodů, pro které by nemohli službu přerušit za účelem plnohodnotného čerpání přestávky a museli by být neustále v pohotovosti. Dle názoru soudu se tedy i v případě inspektorů strážní služby jednalo o výkon služby, který byl přerušitelný, a i těmto žalobcům bylo zachováno právo čerpat přestávku ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru. K uvedenému soud doplňuje, že zásadní žalobní argumentace směřovala k porušování rozpisu strážních a dozorčích stanovišť a nemožnosti opustit pohyblivé strážní, resp. dozorčí stanoviště bez vystřídání, avšak inspektoři strážní služby se sami nenachází na žádném ze stanovišť uvedených v příslušných rozpisech stanovišť.
64. Soud si je vědom již výše zmíněné judikatury, která se vyvíjí tím směrem, že zpřísňuje požadavky na zorganizování služby příslušníka tak, aby tento mohl bez omezení (s výjimkou již zmíněné zákonné zakročovací povinnosti) přestávku čerpat, a pokud existuje i pouze možnost tohoto omezení, je třeba takovou situaci podřadit pod § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru. Soud však v tomto konkrétním případě dospěl k závěru, že závěry plynoucí z uvedených judikátů na danou situaci nedopadají, neboť služba, kterou vykonávali žalobci ve Věznici Všehrdy, nebyla nepřerušitelná a žalobci nemuseli být během přestávky ve stále pohotovosti.
65. Soud při posouzení věci rovněž přihlížel k judikatuře, na kterou poukazovali žalobci, což byl mimo jiné rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2019, č. j. 8 As 257/2018-44, ze kterého plyne, že § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru je třeba aplikovat zejména v situacích, kdy sice příslušník může konzumovat jídlo, je však stále

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

dosažitelný a připravený přerušit přestávku v případě potřeby, přičemž služba je zorganizována tak, že taková potřeba běžně nastává. K tomuto závěru dospěl Nejvyšší správní soud v případě inspektora dopravního inspektorátu územního odboru Jeseník, který i během přestávky musel být připraven k výjezdům v případě nahlášení dopravní nehody. V nyní soudem posuzované věci však po vystřídání příslušníka jiným příslušníkem na jeho stanovišti (v případě pohyblivých stanovišť i bez tohoto vystřídání) mohli žalobci své stanoviště opustit a čerpat přestávku dle svého uvážení, tzn. nebylo jejich povinností setrvávat na určitém konkrétním místě ve věznici, být neustále, tedy i během stanovené přestávky, tzv. ve střehu, bez uvolnění a v neustálé připravenosti být (i nad rámec zákonné zakročovací povinnosti) kdykoliv k dispozici.

66. Dále žalobci poukazovali na rozsudek Soudního dvora EU ze dne 9. 9. 2021 ve věci C-107/19, *proti Dopravnímu podniku hl. m. Prahy*, ve kterém se zmíněný soud zabýval situací hasiče, zaměstnance Dopravního podniku hlavního města Prahy, na níž aplikoval čl. 2 a 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/88/ES ze dne 4. 11. 2003, o některých aspektech úpravy pracovní doby. Soudní dvůr EU vyšel ze skutkových závěrů, že v době, kdy hasič čerpal přestávky, nebyla žádným způsobem zajištěna jeho zastupitelnost; byl proto po tuto dobu vybaven vysílačkou, jejímž prostřednictvím mohl být upozorněn na nutnost přerušení přestávky z důvodu potřeby okamžitě (do dvou minut) vyjet k zásahu. Z toho Soudní dvůr usoudil, že hasič „držel po dobu přestávek pracovní pohotovost, což je pojem, který v obecné rovině zahrnuje všechny doby, během nichž pracovník zůstává k dispozici zaměstnavateli, aby mohl zajistit výkon práce na žádost tohoto zaměstnavatele. (...) Soudní dvůr měl za to, že během takové doby pracovní pohotovosti musí pracovník, který je povinen zůstat na pracovišti a být bezprostředně k dispozici zaměstnavateli, pobývat vzdálený od svého rodinného a sociálního prostředí a má jen velmi malý prostor pro nakládání s časem, během něhož nejsou jeho profesní služby požadovány. Celá tato doba musí být tudíž kvalifikována jako ‚pracovní doba‘ ve smyslu směrnice 2003/88 bez ohledu na práci skutečně vykonanou pracovníkem během uvedené doby [rozsudek ze dne 9. března 2021, Radiotelevizija Slovenija (Doba pracovní pohotovosti na odlehlém místě), C-344/19, EU:C:2021:182, bod 35 a citovaná judikatura]. (...) Z toho vyplývá, že pod pojem ‚pracovní doba‘ ve smyslu směrnice 2003/88 spadají všechny doby pracovní pohotovosti, včetně těch držených v režimu pracovní pohotovosti na zavolání, během nichž jsou omezení uložena pracovníkovi takové povahy, že objektivně a významně ovlivňují jeho možnost během těchto dob nakládat volně s časem, během něhož nejsou jeho profesní služby požadovány, a věnovat se vlastním zájmům“. Soudní dvůr EU zdůraznil, že samotná skutečnost, že v průměru musí pracovník během doby pracovní pohotovosti přistoupit k výkonu práce pouze zřídka, nemůže vést k tomu, že by tyto doby byly považovány za „doby odpočinku“, pokud je lhůta na návrat k profesním činnostem tak krátká, že pracovníka velmi významně omezuje v možnosti nakládat během těchto dob volně se svým časem. Taková doba navíc nemůže být považována za dobu odpočinku i proto, že nepředvídatelnost možných přerušení přestávky může pracovníka stavět do „stavu trvalé ostražitosti“. K uvedenému rozhodnutí Soudního dvora EU soud podotýká, že není příléhavé k posuzované věci, jelikož se jednalo o skutkově odlišnou situaci, kdy hasič musel být připraven v pohotovosti do dvou minut vyjet k zásahu, jelikož nebyla žádným způsobem zajištěna jeho zastupitelnost. Naproti tomu v posuzované věci zastupitelnost žalobců zajištěna byla, přičemž riziko, že budou žalobci muset plnit své pracovní povinnosti v době přestávky, bylo minimální.
67. Na tento rozsudek Soudního dvora EU navázal Ústavní soud svým nálezem ze dne 18. 10. 2021, sp. zn. II. ÚS 1854/20, v němž řešil případ hasiče na Letišti Ostrava. Konstatoval, že to, „zda práci stěžovatele lze, či nelze během přestávky na jídlo přerušit, není dáno charakterem Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

případného zásahu, nýbrž charakterem pracovní povinnosti (pohotovosti) uložené stěžovateli. Měl-li stěžovatel povinnost být připraven zasáhnout nejpozději do tří minut, a to i během plánované přestávky na jídlo a oddech, pak vykonával práci, která ze své povahy (být ve střehu, být připraven) nemohla být přerušena. A contrario, pokud by přestávka na jídlo a oddech byla skutečně dobou odpočinku, za kterou stěžovateli nenáležela odměna, pak by si během této doby mohl odpočinout i od povinnosti být zaměstnavateli k dispozici, což pojmově vylučuje povinnost pohotovosti. Pro posouzení nároku stěžovatele je zcela irelevantní, zda během přestávek došlo, či nedošlo k potřebě zásahu, tedy zda byl stěžovatel někdy během přestávky ‚odvolán‘ k hasičskému zásahu, nebo zda k potřebě zásahu nikdy nedošlo. Doba, po kterou je zaměstnanec připraven zasáhnout, je pracovní dobou bez ohledu na to, zda k zásahu dojde, či nikoli. Pracovník ostrahy objektu přece dostane zapláceno i za směny, kdy se nikdo nepokusil do objektu vloupat, a plavčík má nárok na mzdu i za dny, kdy se v bazénu nikdo netopil. Práce hasiče rovněž spočívá z velké části v tom, že je hasič ve střehu, tedy připraven zasáhnout, pokud si to situace bude vyžadovat. Práci, která si v těchto případech zaslouhuje podle čl. 28 Listiny spravedlivou odměnu, je pouhá připravenost zasáhnout, nikoli zásah samotný. Nelze proto souhlasit s argumentem vedlejšího účastníka, aprobovaného v napadených rozhodnutích obecných soudů, že pokud stěžovatel během přestávek nikdy fakticky nezasahoval, není důvod, aby byl za svou přítomnost na pracovišti odměněn.“

68. S ohledem na uvedené závěry rozsudku Soudního dvora EU a Ústavního soudu je třeba dovodit, že není pro posouzení předmětné věci podstatné, zda a v kolika případech museli žalobci i během přestávky (nad rámec zákonné zakročovací povinnosti) zasahovat a přerušovat přestávku. Podstatné je, zda pro takový případ byli povinni ukončit čerpání přestávky. Zde je soud přesvědčen, že z provedených důkazů vyplývá, že taková povinnost žalobcům po dobu, kdy čerpali přestávku, uložena nebyla. To plyne ze svědeckých výpovědí prakticky všech svědků, a dále i ze skutečnosti, že žalobci jsou na svých pevných a mnohdy i pohyblivých stanovištích za účelem čerpání přestávky střídáni jinými příslušníky, resp. na pohyblivém stanovišti plnění povinností příslušníka na přestávce přebírá po dobu přestávky příslušník z jiného pohyblivého stanoviště. Rovněž z listinných důkazů, zejména pak z příloh k denním rozkazům je zřejmé, kdy a který příslušník čerpá přestávku a kým je po tuto dobu střídán. Pochopitelně nelze vyloučit situace, kdy nebylo možné (např. z personálních důvodů) příslušníku přestávku poskytnout. Z provedeného dokazování plyne, že za této situace měli žalobci možnost dočerpání přestávky, případně jejího proplacení, čehož však žalobci nevyužívali. K takovýmto nenadálým situacím bezpochyby dochází v každém služebním poměru, a pokud by tyto situace bylo možné podřadit pod § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru, pak by odst. 1 téhož ustanovení byl pouze formálním a zcela nadbytečným.
69. Aby tedy vznikl příslušníkům nárok na započtení přestávky do doby služby, muselo by se jednat o takový výkon služby, kdy by žalobci museli být po dobu čerpání přestávky stále v pohotovosti, tedy v případě potřeby během této přestávky zasáhnout. Přitom, slovy vyjádřenými Nejvyšším správním soudem v jeho rozsudku ze dne 17. 8. 2022, č. j. 9 As 89/2021-65, „aby bylo možné konstatovat, že výkon služby příslušníků lze přerušit, musí být příslušníkům umožněno čerpat přestávky na jídlo a odpočinek nezpochybnitelným způsobem, formálně v souladu s právními předpisy a služebními předpisy, případně rozkazy tak, aby bylo zřejmé, že po celou dobu přestávky nemusí v zásadě plnit žádné služební povinnosti a úkoly spojené se stanovišti, na která jsou veleni, a mohou se věnovat pouze tomu, aby se najedli a odpočinuli si. To není popřeno samotnou skutečností, že se ve zcela výjimečných případech aktivuje jejich zákonná zakročovací povinnost. Čerpání přestávek na jídlo a odpočinek musí také fakticky umožňovat pracovní prostředí a vytíženost příslušníků. Příslušník má tedy nárok Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

na to, aby mu v mezích daného ustanovení byla poskytnuta přestávka na jídlo a odpočinek, přičemž k proplacení neposkytnuté přestávky lze přistoupit jen za situace, v níž nebylo poskytnutí přestávky objektivně možné. Zákon o služebním poměru také počítá v § 60 odst. 3 s tím, že existuje služba, jejíž výkon nemůže být přerušen, a při výkonu takové služby nárok příslušníka v možnostech čerpání přestávky určitým způsobem omezuje.“ Soud dodává, že v případě žalobců již výše dovodil, že se jednalo o přerušitelnou službu ve smyslu hledisek v citovaném judikátu.

70. Soud neopomněl podrobit danou věc ani závěrům obsaženým v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, č. j. 8 As 160/2018-42, v němž se Nejvyšší správní soud vyjádřil k aplikaci § 60 odst. 1 a odst. 3 zákona o služebním poměru tak, že „*není rozhodné to, zda se jednalo o nepřetržitý výkon služby, ale to, zda možnosti pracoviště čerpání přestávek umožňovaly. I kdyby byl výkon služby přerušitelný a zastupitelnost by byla ve služebních předpisech předpokládána, ale samotné pracovní prostředí a vytíženost příslušníků by fakticky čerpání přestávek ve službě na jídlo a odpočinek neumožňovala, bylo by nutné dospět k závěru, že čerpané přestávky měly povahu pouze přiměřené doby na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru.*“ V tomto rozsudku aproboval Nejvyšší správní soud závěry Krajského soudu v Brně obsažené v jeho rozsudku, jímž zrušil rozhodnutí ředitele Krajského ředitelství policie kraje Vysočina a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V uvedené věci vycházely soudy ze skutkového stavu, kdy možnost oddechu a stravování policistů závisela na aktuálním nápadu na pracovišti, kdy s ohledem na personální podstav nebylo možné na dobu přestávky na jídlo a odpočinek předat pracoviště zastupujícímu pracovníkovi. A přestože zastupitelnost policistů v určité míře byla možná, nebylo ji možno zajistit pro účely čerpání přestávky ve smyslu § 60 odst. 1 a 2 zákona o služebním poměru, přičemž takové zastoupení nebylo ani plánováno. Zdejší soud přitom dospěl k závěru, že ani tyto judikатурní závěry na danou věc nedopadají. V soudem nyní posuzované věci totiž byly příslušníkům půlhodinové přestávky plánovány v příloze denního rozkazu, jejich stanovení nebylo pro žalobce při výkonu jejich služby pouhou formalitou, jejich čerpání a dodržování bylo organizováno inspektory strážní, resp. dozorčí služby, kontrolováno příslušným vedoucím oddělení (viz zápisy z porad oddělení vězeňské stráže zmiňované na straně 4 prvostupňového rozhodnutí) a samotné pracovní prostředí ve věznici ani vytíženost příslušníků obecně nevyklučovalo čerpání přestávek ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru.
71. Při posouzení věci přihlížel soud rovněž k rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2022, č. j. 7 As 187/2022-26, ve kterém Nejvyšší správní soud kladl důraz na fakticitu čerpání přestávek, k čemuž konstatoval, že „*vnímání fakticity čerpání přestávek nicméně nevyžaduje přezkum (ne)čerpaní každé jednotlivé přestávky, často roky nazpět. Tento závěr rovněž plyne z podstaty rozlišení obou režimů a znění § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru. Uvedené ustanovení výslovně uvádí, že přiměřená doba na jídlo a odpočinek, jež se započítává do výkonu služby, náleží u služby, jejíž výkon nemůže být přerušen. Již z jazykového znění je tak zřejmé, že pro uplatnění tohoto ustanovení není rozhodné, zda výkon služby byl či nebyl v každém jednotlivém případě přerušen, ale to, zda je přerušení obecně možné. Jak bylo navíc uvedeno, smyslem institutu přestávky na jídlo a odpočinek podle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru je to, že jde o ‘zákonem garantovanou (nárokovou) dobu, v rámci které policista nevykonává službu a tento časový úsek je určen výhradně k jeho odpočinku, a to způsobem, který daný policista zvolí’ (rozsudek NSS ze dne 18. 7. 2019, č. j. 8 As 257/2018-44). Naopak režim podle § 60 odst. 3 představuje výjimku, která může být aplikována jen při splnění podmínek v tomto ustanovení uvedených (rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci, ze dne 27. 7. 2018, čj. 65 Ad 9/2017-53, č. 3925/2019 Sb. NSS). Smyslem Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z*

uvedených režimů je tedy umožnit příslušníkům přestávku na jídlo a odpočinek čerpat v uvedeném standardu a požadované délce. Pouze pokud to nejde, má být podle § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru poskytnuta alespoň přiměřená doba na jídlo a odpočinek. (...) Nadřízení příslušníci musí přinejmenším umožnit čerpat přestávku, jejíž čas musí konkrétně určit a za tím účelem (opět) nastavit nezbytná technická (technologická) a organizační opatření zajištěná dostatečnými personálními kapacitami ke střídání příslušníků. Nesmí jít zároveň pouze o přijetí formálních opatření, ale o skutečnou faktickou možnost přestávku čerpat. Pokud by tedy nadřízení příslušníci i přes existenci opatření k čerpání přestávek např. prokazatelně vyžadovali plnění služebních úkolů v jejím průběhu, čerpání přestávky by nebylo fakticky možné.“

72. Soud se ztotožňuje s citovaným judikátem, přičemž v poměrech posuzované věci konstatuje, že ve správním řízení bylo prokázáno, že žalobcům bylo umožněno čerpání přestávek zajištěné normativně i fakticky, jak soud podrobněji rozvedl výše. Nebyla zjištěna existence žádných objektivních důvodů, které by čerpání přestávek žalobcům znemožňovaly, a žalobci v rozhodném období plánované přestávky čerpali. Nebylo prokázáno, že by nadřízení žalobcům nařizovali zkrácení přestávky či plnění pracovních povinností v době přestávky. Přestávky na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru tedy systémově byly ve Věznici Všechny umožněny. Ve výjimečných případech, kdy nemohli žalobci přestávku vyčerpat, měli nárok na dočerpání přestávky, resp. její proplacení. Z provedených důkazů nebyl zjištěn ani jeden konkrétní případ, kdy by žalobcům nebyla poskytnuta přestávka a nedošlo k jejímu následnému nahrazení (dočerpání) či proplacení. Dlužno dodat, že žalobci ani žádný takový konkrétní případ neučinili součástí svých žalobních tvrzení.
73. Co se týče žalobci zmiňovaného rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 13. 7. 2021, č. j. 55 Ad 2/2020-147, jímž bylo vyhověno žalobě příslušníků Věznice Vinařice, přičemž se dle žalobců v uvedené věci jednalo o shodnou problematiku čerpání přestávek, soud uvádí, že čerpání přestávek příslušníky ozbrojených sborů se věnovala i řada jiných soudních rozhodnutí zmiňovaných výše. Ze stručného odkazu žalobců na předmětný rozsudek není zřejmé, v čem by měla spočívat shodnost problematiky čerpání přestávek ve Věznici Vinařice a ve Věznici Všechny, když žádné konkrétní skutečnosti v tomto směru žalobci neuvedli. Zmíněným rozsudkem zrušil Krajský soud v Praze rozhodnutí žalovaného kvůli nedostatkům v odůvodnění rozhodnutí a kvůli nedostatkům ve skutkových zjištěních. V nyní posuzované věci však soud takové nedostatky neshledal.
74. Žalobci namítali ve své replice, že žalovaný ve vyjádření k žalobě pominul pasáž zmíněného rozsudku, ve které se Krajský soud v Praze vypořádal s problematikou opuštění stanoviště dozorcem v bodě 85 odůvodnění rozsudku. Soud zjistil, že ve zmiňovaném bodě 85 odůvodnění rozsudku je uvedeno: „Podle § 4 písm. c) NGR č. 5/2016 příslušník vězeňské služby zařazený k výkonu dozorcí služby na jednotlivých stanovištích nebo na vymezených úsecích při plnění dalších stanovených úkolů, jakož i při vystupování na veřejnosti je dále zejména povinen vykonávat službu na určeném stanovišti nebo na vymezeném úseku, neodvracet pozornost od výkonu služby, neprovádět činnost, která nesouvisí výkonem dozorcí služby a neopouštět stanoviště nebo vymezený úsek bez souhlasu nadřízeného nebo dokud nebude střídán nebo odvolán. Obdobné ustanovení bylo též v § 3 odst. 2 písm. c) NGR č. 21/2010.“ Z námitek žalobců v jejich replice není soudu zřejmé, co konkrétně chtěli žalobci z citovaného textu ve svůj prospěch dovodit. Z citovaného textu plyne možnost opustit stanoviště či svěřený úsek se souhlasem nadřízeného nebo v případě, kdy bude příslušník střídán nebo odvolán. V nyní posuzované věci bylo jednoznačně prokázáno, že

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z

příslušníkům bylo umožněno opustit stanoviště se souhlasem nadřízeného (vedoucího oddělení výkonu trestu, resp. vězeňské stráže), který v denním rozkaze stanovil příslušníkům přestávky. Přesný čas čerpání přestávek byl zpravidla řízen inspektory strážní, resp. dozorcí služby, kteří jsou nadřízenými ve vztahu k strážným a dozorcům. Pokud byl inspektor strážní služby střídán na dobu přestávky vrchním inspektorem jakožto nadřízeným, tak je rovněž zřejmé, že se jednalo o opuštění svěřeného úseku se souhlasem nadřízeného. Soud dále konstatuje, že žalobní námitka argumentující použitím zmíněného rozsudku Krajského soudu v Praze byla značně neurčitá, kdy kromě výše uvedené výjimky (odkaz žalobců na bod 85 odůvodnění rozsudku) žalobci pouze upozorňovali na skutečnost, že danou problematiku důkladně posoudil Krajský soud v Praze, aniž by specifikovali konkrétní námitky. Není úkolem soudu prozkoumávat zmíněný rozsudek Krajského soudu v Praze a hledat v něm nějaké skutečnosti, které by snad mohly svědčit ve prospěch žalobců, neboť při takovém postupu by soud de facto přebíral roli advokáta žalobců, což mu nepřísluší.

75. Ze všech výše uvedených důvodů tedy soud uzavírá, že nárok žalobců na proplacení odečtených přestávek na jídlo a odpočinek v rozhodné době nebyl shledán důvodným, a jestliže správní orgány obou stupňů dospěly ke stejnému závěru, pak rozhodnutí žalovaného, jímž v tomto rozsahu zamítl odvolání žalobců a potvrdil rozhodnutí ředitele věznice, bylo správné.
76. Soud vyhodnotil žalobu v mezích uplatněných žalobních bodů jako nedůvodnou, pročez žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
77. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil. Žalobci byli v řízení neúspěšní. Žalovanému nad rámec běžné úřední činnosti žádné náklady nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 28. února 2023

Ing. Mgr. Martin Jakub Brus, v. r.
předseda senátu